

**Informacja Komisarza Wyborczego w Gdańsku
o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnionym do udziału
w referendum gminnym w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego
przed upływem kadencji**

Komisarz Wyborczy w Gdańsku informuje o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnionym do udziału w referendum, przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks Wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) w związku z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 ze zm.).

Osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum biorą udział w referendum gminnym na takich samych zasadach jak pozostałe osoby uprawnione do udziału w referendum, jednakże przysługują im poniższe uprawnienia.

I. Prawo do uzyskiwania informacji o referendum

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum wpisana do rejestru wyborców w danej gminie ma prawo do uzyskiwania informacji o:

- właściwym dla siebie obwodzie głosowania,
- lokalach obwodowych komisji przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, znajdujących się najbliżej jej miejsca zamieszkania,
- warunkach dopisania do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie głosowania, w którym znajduje się lokal przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- terminie referendum oraz godzinach głosowania,
- przedmiocie referendum oraz pytaniu umieszczonym na karcie do głosowania,
- warunkach oraz formach głosowania.

Informacje, o których mowa wyżej, są podawane do publicznej wiadomości poprzez ich umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie.

Informacje te są także przekazywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) osobie niepełnosprawnej, na jej wniosek, telefonicznie lub w drukowanych materiałach informacyjnych, w tym w formie elektronicznej. We wniosku, osoba niepełnosprawna podaje nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego zamieszkania.

II. Głosowanie w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum może głosować w wybranym przez siebie lokalu obwodowej komisji dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych po złożeniu stosownego wniosku o dopisanie do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie właściwym dla tego lokalu.

W takim przypadku osoba niepełnosprawna zostanie skreślona ze spisu osób uprawnionych do udziału w referendum właściwym dla miejsca swego stałego zamieszkania.

Wniosek składa się w urzędzie gminy najpóźniej w 14 dniu przed dniem referendum.

Informacja o lokalach obwodowych komisji do spraw referendum dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych podawana jest **najpóźniej w 30 dniu przed dniem referendum** do wiadomości publicznej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w obwieszczeniu o numerach i granicach obwodów głosowania.

III. Głosowanie w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum (z dysfunkcją narządu wzroku posługująca się alfabetem Braille'a) może głosować w lokalu obwodowej komisji przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Zamiar głosowania przy użyciu nakładki powinien być zgłoszony wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) **najpóźniej w 14 dniu przed dniem referendum.**

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej.

W zgłoszeniu należy wskazać obwód głosowania właściwy dla miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum.

W dniu referendum obwodowa komisja wraz z kartą do głosowania wyda osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, nakładkę na kartę.

Po oddaniu głosu osoba niepełnosprawna obowiązana jest zwrócić komisji obwodowej nakładkę na kartę.

IV. Korzystanie z pomocy innej osoby w trakcie głosowania w lokalu

Osobie niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum, na jej prośbę, może pomagać w lokalu obwodowej komisji inna osoba, w tym także niepełnoletnia.

Pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby.

Dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji ani mąż zaufania.

Natomiast członkowie obwodowej komisji do spraw referendum obowiązani są, na prośbę osoby niepełnosprawnej, do przekazania jej ustnie treści obwieszczeń referendalnych, w tym między innymi informacji o warunkach ważności głosu.

V. Prawo do głosowania korespondencyjnego

Głosować korespondencyjnie mogą osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407, ze zm.), w tym także osoby posiadające orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.);
 - 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;
 - 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art.12 ust.2 ustawy wymienionej w pkt 1;
 - 4) zaliczeniu do I grupy inwalidów;
 - 5) zaliczeniu do II grupy inwalidów;
- a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez osobę niepełnosprawną wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) **najpóźniej w 21 dniu przed dniem referendum.**

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Powinno ono zawierać: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL osoby niepełnosprawnej, oświadczenie o wpisaniu do rejestru wyborców w danej gminie, oznaczenie referendum, którego dotyczy, a także wskazanie adresu stałego zamieszkania, na który ma być wysłany pakiet referendalny.

Do zgłoszenia należy dołączyć kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności.

W zgłoszeniu osoba niepełnosprawna może zażądać przesłania jej wraz z pakietem referendalnym nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Osoba niepełnosprawna zostanie skreślona ze spisu w obwodzie właściwym dla miejsca swego stałego zamieszkania i ujęta w spisie osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie głosowania właściwym dla obwodowej komisji, wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego.

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum, nie później niż 7 dni przed dniem referendum, otrzyma z urzędu gminy pakiet referendalny, który zostanie doręczony **wyłącznie do rąk własnych** osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru.

Jeżeli osoba niepełnosprawna nie może potwierdzić odbioru, doręczający sam stwierdzi datę doręczenia oraz wskaże odbierającego i przyczynę braku jego podpisu.

W przypadku nieobecności osoby niepełnosprawnej pod wskazanym adresem doręczający umieści zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia w skrzynce na listy lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania. Termin powtórnego doręczenia nie może być dłuższy niż **3 dni od dnia pierwszego doręczenia.**

W skład pakietu referendalnego przekazywanego osobie niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum wchodzi:

- koperta zwrotna,
- karta do głosowania,
- koperta na kartę do głosowania,
- oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu,
- instrukcja głosowania korespondencyjnego,
- ewentualnie nakładka na kartę do głosowania sporządzona w alfabecie Braille'a — jeżeli osoba niepełnosprawna zażąda jej przesłania.

W przypadku referendum, które dotyczyć będzie odwołania obu organów gminy (uchwałodawczego i wykonawczego) osoba uprawniona otrzyma w pakiecie referendalnym dwie karty do głosowania oraz na żądanie dwie nakładki na kartę, a koperta na kartę będzie zatytułowana „Koperta na karty do głosowania”.

Na karcie do głosowania osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania.

Należy pamiętać, że znakiem „X” są dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.

Po oddaniu głosu należy kartę do głosowania umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić.

W przypadku referendum, które dotyczyć będzie odwołania obu organów gminy (uchwałodawczego i wykonawczego) obie karty należy umieścić w kopercie zatytułowanej „Koperta na karty do głosowania”.

Nie zaklejenie koperty na kartę do głosowania spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania w referendum.

Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji do spraw referendum wskazanej w gminie do wykonania czynności związanych z głosowaniem korespondencyjnym.

Do koperty zwrotnej należy także włożyć oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu. **Przed włożeniem oświadczenia do koperty należy wpisać na nim miejscowość i datę jego sporządzenia oraz własnoręcznie je podpisać.**

Nie złożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub nie podpisanie go spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania w referendum.

Kopertę zwrotną należy zakleić i nadać na adres obwodowej komisji do spraw referendum. **Nadanie polega na przekazaniu koperty zwrotnej przedstawicielowi Poczty Polskiej, w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum głosującej korespondencyjnie.** Przedstawiciel Poczty Polskiej wyda osobie niepełnosprawnej dowód nadania.

Nadanie koperty zwrotnej może nastąpić nie później niż ostatniego roboczego dnia przed dniem referendum.

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum może, **do czasu zakończenia głosowania**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji do spraw referendum, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

Głosować korespondencyjne (na zasadach przewidzianych dla osób niepełnosprawnych uprawnionych do udziału w referendum) nie mogą:

- osoby niepełnosprawne, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania;
- osoby niepełnosprawne umieszczone w spisach w obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych.

Do głosowania korespondencyjnego mają odpowiednio zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 20 września 2011 r. w sprawie trybu doręczania i przekazywania przesyłek w głosowaniu korespondencyjnym wyborców niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1171) oraz uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 1 sierpnia 2011 r. w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet Wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu oraz instrukcji głosowania, stosowanych w obwodach utworzonych w kraju (M. P. Nr 75, poz. 741), w tym również odpowiednio zmodyfikowane wzory ustalone w załącznikach do tej uchwały.

VI. Prawo do głosowania przez pełnomocnika

Osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, o których mowa w części V informacji dotyczącej głosowania korespondencyjnego oraz osoby uprawnione do udziału w referendum, które najpóźniej w dniu referendum ukończą 75 lat, mają prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania.

Pełnomocnikiem **nie może być**:

- osoba wchodząca w skład obwodowej komisji do spraw referendum właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania,
- mąż zaufania,
- członek organów jednostki samorządu terytorialnego, których odwołanie jest przedmiotem referendum.

Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby lub od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa osoba uprawniona do udziału w referendum **składa wniosek** do wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Wniosek należy **złożyć najpóźniej w 10 dniu przed dniem referendum**.

Do wniosku należy dołączyć:

- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa;
- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, **jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum udzielająca pełnomocnictwa, w dniu referendum nie będzie miała ukończonych 75 lat.**

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej do udziału w referendum lub w innym miejscu na obszarze danej gminy, wskazanym we wniosku o jego sporządzenie.

Osoba uprawniona ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa.

Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na **2 dni przed dniem referendum** stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji w dniu referendum.

Osoba uprawniona do udziału w referendum, która udzieliła pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, jeżeli wcześniej głosu w jej imieniu nie oddał pełnomocnik.

Głosowanie osobiste powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa.

Za pośrednictwem pełnomocnika nie mogą głosować te osoby niepełnosprawne, które wcześniej zgłosiły zamiar głosowania korespondencyjnego.

Głosowania przez pełnomocnika nie przeprowadza się w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych.

Do głosowania przez pełnomocnika mają odpowiednie zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 września 2010 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dz. U. Nr 170, poz. 1146), w tym również odpowiednio zmodyfikowane wzory określone w tym rozporządzeniu.

Komisarz Wyborczy w Gdańsku
/-/ Irma Kul

Niniejszą informację opracowano na podstawie:

- 1) Informacji PKW z dnia 9 sierpnia 2011 r. o uprawnieniach wyborców niepełnosprawnych w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP... (ZPOW-503-53/11);
- 2) Rozporządzenia MSWiA z dnia z dnia 1 września 2010 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach: do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dz. U. Nr 170, poz. 1146).

UWAGA

Integralną częścią niniejszej informacji jest terminarz czynności dotyczących udziału osób niepełnosprawnych w konkretnym referendum.

Terminarz czynności oraz wzory:

- wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania w referendum lokalnym,
 - zgody na przyjęcie pełnomocnictwa do głosowania w referendum lokalnym,
 - zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego w referendum,
- są umieszczone jako odrębne dokumenty na internetowej stronie Komisarza Wyborczego w Gdańsku <http://gdansk.pkw.gov.pl> lub można je uzyskać we właściwym urzędzie gminy / miasta.